

การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขียน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*

The Development of a Participatory Management Model for the Student
Support System to Enhance Student Quality at Wat Khian School under the
Office of Sisaket Primary Educational Service Area 3

จำรูญ มลิพันธ์

Jamroon Malipan

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

Sisaket Primary Educational Service Area Office 3, Thailand.

Corresponding Author's Email: jamroonmalipan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การศึกษาความต้องการจำเป็น กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่าย จำนวน 39 คน เลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าความสอดคล้อง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าความสอดคล้อง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 2) การสร้างรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง ใช้ประเด็นการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ และแบบสอบถามความเป็นไปได้ 3) การทดลองใช้รูปแบบ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่าย จำนวน 39 คน และนักเรียนโรงเรียนวัดเขียน จำนวน 180 คน เลือกแบบเจาะจง ใช้แบบประเมินการปฏิบัติงานตามรูปแบบ และแบบประเมินคุณภาพนักเรียน และ 4) การประเมินรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่าย จำนวน 39 คน เลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนลำดับที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการส่งต่อ 2) รูปแบบ มี 6 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กลไก (4) การดำเนินการ (5) การประเมินผล และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จ และผลการประเมินความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และคะแนนประเมินคุณภาพนักเรียนหลังการทดลองใช้รูปแบบโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบ และ 4) รูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ; ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน; คุณภาพนักเรียน

Abstract

This research article aimed to (1) examine the needs for developing a student support system. The target group for assessing current and desired conditions comprised 39 school administrators, teachers, and network partners, selected purposively. Data were collected using a questionnaire on current conditions (content validity = 0.80-1.00, reliability = 0.93) and a questionnaire on desired conditions (content validity = 0.80-1.00, reliability = 0.91). (2) To develop the model, nine experts were purposively selected as key informants, and expert seminar guidelines along with a feasibility questionnaire were employed. (3) For the pilot implementation, the model was applied to 39 school administrators, teachers, network partners, and 180 students at Wat Khian School, who were selected purposively. Instruments included performance evaluation forms based on the developed model and student quality assessment forms. (4) For model evaluation, the same 39 school administrators, teachers, and network partners were surveyed using questionnaires assessing the model's propriety, utility, and satisfaction. Data were analyzed using mean, standard deviation, and the priority needs index.

The research findings revealed that the highest-priority need for participation in the management of the student support system was in the area of student referral. The developed model comprised six components: (1) principles, (2) objectives, (3) mechanisms, (4) implementation, (5) evaluation, and (6) success conditions. The model was rated of high feasibility. Overall performance following the implementation of the model was rated at the highest level, and students' quality assessment scores after the model's application were higher than those before implementation. The model was evaluated of high propriety and utility, with overall satisfaction rated at the highest level.

Keywords: Participation in the Management; Student Support System; Student Quality

บทนำ

การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในปัจจุบันไม่อาจจำกัดอยู่เพียงการส่งเสริมศักยภาพในด้านวิชาการหรือทักษะเฉพาะทางเท่านั้น แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงการดูแล ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่นักเรียนเผชิญควบคู่กันไปด้วย (Office of the National Economic and Social Development Council, 2022) ซึ่งปัจจุบันนักเรียนเผชิญกับปัญหาหลากหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยในด้านปัจจัยพื้นฐานทางกายภาพ นักเรียนบางคนขาดแคลนปัจจัยจำเป็นในการดำรงชีวิต เนื่องจากข้อจำกัดทางครอบครัว เช่น พ่อแม่หย่าร้างหรือมีรายได้น้อย ส่งผลให้การใช้ชีวิตประจำวันไม่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันด้านเทคโนโลยี นักเรียนจำนวนไม่น้อยขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ด้านการเรียนการสอน นักเรียนหลายคนประสบภาวะถดถอยทางการเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาลดลง ขณะที่ด้านสุขภาพจิตก็พบปัญหา เช่น ภาวะซึมเศร้า พฤติกรรมต่อต้าน ก้าวร้าว และมีความเสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด และปัญหาด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและสังคมที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น การขาดการสื่อสารและการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย (Saiuseng and Maitreephun, 2024)

จากสภาพปัญหาข้างต้น โรงเรียนวัดเขียนได้ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาของนักเรียนภายในโรงเรียน พบว่า นักเรียนขาดความสามารถในการรู้จักตนเอง ไม่สามารถระบุจุดเด่น จุดด้อย ความสนใจ หรือเป้าหมายในชีวิตได้อย่างชัดเจน ด้านสุขภาพ พบว่านักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่ส่งเสริมสุขภาพ เช่น ไม่รับประทานอาหารเช้า ไม่ออกกำลังกาย และขาดความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยพื้นฐาน ในด้านการป้องกันภัยและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ นักเรียนไม่สามารถแยกแยะสิ่งที่เป็นภัยอันตรายและไม่สามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงได้ เช่น ความรุนแรง มีพฤติกรรมรังแกกันทั้งในโรงเรียนและสื่อออนไลน์ อีกทั้งยังขาดจิตสำนึกในหน้าที่ของตนในฐานะสมาชิกของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่เคารพกฎระเบียบ ขาดความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนขาดความเข้าใจในลักษณะของอาชีพที่ตนเองสนใจ ตลอดจนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ามาตรฐานในหลายรายวิชา เนื่องจากขาดทักษะในการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยี และการสื่อสาร (Watkhan School, 2024)

จากประเด็นปัญหาที่ปรากฏ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะแก้ไขปัญหาย่อยอย่างเป็นระบบ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นแนวทางหลักในการดำเนินการอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีเป้าหมายในการให้ความช่วยเหลือ ดูแล และพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้วยความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือในการส่งเสริมให้นักเรียนเติบโตอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วยพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างชัดเจนในหลายด้าน ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น ทักษะชีวิตมีความก้าวหน้าอย่างเป็นรูปธรรม พฤติกรรมและพัฒนาการส่วนบุคคลดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในเรื่องการรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสุขนิสัยที่ดี มีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคม มีเจตคติที่ดีและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสุจริต และสามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและจำนวนการออกกลางคันลดลง (Office of the Basic Education Commission, 2016; Malaithong, 2020; Premasuk, 2023; Suwankhot, 2024)

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการและขั้นตอนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

2. เพื่อสร้างแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

4. เพื่อประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีการดำเนินการวิจัย 4 ระยะ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Office of the Basic Education Commission, 2016; Department of Mental Health, 2017; Malaithong, 2020) โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เขียนบทสรุปสาระสำคัญและนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน

1.2 ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารการศึกษา 1 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และ 3) ครู 1 คน ซึ่งทุกคนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และมีผลงานเชิงประจักษ์ในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เขียนบทสรุปสาระสำคัญเพื่อใช้เป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียน

1.3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีนตามกระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 กระบวนการ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การมีส่วนร่วมในการคัดกรอง 3) การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนา 4) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การมีส่วนร่วมในการส่งต่อ โดยผู้วิจัยนำผลการวิจัยจากระยะที่ 1.1 และ 1.2 มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดเขยีน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 และภาคีเครือข่าย จำนวน 39 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสัมภาษณ์ มี 5 ประเด็นหลักตามโครงสร้างของกระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การมีส่วนร่วมในการคัดกรอง (3) การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนา (4) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (5) การมีส่วนร่วมในการส่งต่อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 และ 2) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ มี 5 ด้าน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง

0.80-1.00 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.34-0.76 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.36-0.66

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน

2.1 ยกร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน ผู้วิจัยเป็นผู้ร่างเองโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1

2.2 ตรวจสอบยืนยันและประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน ด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารการศึกษา 1 คน เป็นผู้ที่มีการประสบการณ์ มีผลงานเชิงประจักษ์ในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีวิทยฐานะในระดับเชี่ยวชาญ 2) ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน เป็นผู้ที่มีการประสบการณ์ มีผลงานเชิงประจักษ์ในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 5 ปี 3) ครู 3 คน เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและปฏิบัติงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 5 ปี 4) ศึกษานิเทศก์ 1 คน เป็นผู้ที่มีการประสบการณ์ มีผลงานเชิงประจักษ์ในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก และ 5) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) ประเด็นการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ มี 6 ประเด็น ประกอบด้วย (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) กลไกของรูปแบบ (4) การดำเนินการของรูปแบบ (5) การประเมินผลของรูปแบบ และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ประเด็นการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 และ 2) แบบสอบถามความเป็นไปได้ มี 19 ข้อ ประกอบด้วย (1) หลักการของรูปแบบ 4 ข้อ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 1 ข้อ (3) กลไกของรูปแบบ 2 ข้อ (4) การดำเนินการของรูปแบบ 5 ข้อ (5) การประเมินผลของรูปแบบ 3 ข้อ และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ 4 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน

ผู้วิจัยนำรูปแบบไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยดำเนินการตามรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน ผู้วิจัยดำเนินการตามรูปแบบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อประเมินการปฏิบัติงานตามรูปแบบ และประเมินคุณภาพนักเรียน

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่าย จำนวน 39 คน และ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดเขยีน จำนวน 180 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบประเมินการปฏิบัติงานตามรูปแบบ ประกอบด้วย 5 ด้าน 39 ข้อ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 7 ข้อ (2) การมีส่วนร่วมในการคัดกรอง 5 ข้อ (3) การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนา 11 ข้อ (4) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญห 9 ข้อ และ (5) การมีส่วนร่วมในการส่งต่อ 7 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความ

สอดคล้อง 1.00 และ 2) แบบประเมินคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย 7 ด้าน 40 ข้อ ได้แก่ (1) การรู้จักตนเอง และพึงตนเอง 6 ข้อ (2) การมีสุขภาพและสุขนิสัยที่ดี 6 ข้อ (3) การมีทักษะในการป้องกันภัยและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ 5 ข้อ (4) การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 5 ข้อ (5) การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 7 ข้อ (6) การมีทักษะในการประกอบอาชีพสุจริต 5 ข้อ และ (7) การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี 7 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์การแปลผลระดับคุณภาพนักเรียน ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.34-2.00 หมายถึง คุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 0.67-1.33 หมายถึง คุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ย 0.00-0.66 หมายถึง คุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับน้อย ซึ่งแบบประเมินมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน

หลังการทดลองใช้รูปแบบ ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ และแบบประเมินความพึงพอใจ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความพึงพอใจของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่าย จำนวน 39 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (ผู้เข้าร่วมการทดลองใช้รูปแบบ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ ประกอบด้วย 2 ด้าน 10 ข้อ ได้แก่ (1) ด้านความเหมาะสม 5 ข้อ และ (2) ด้านความเป็นประโยชน์ 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และแบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน ผลการวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็นโดยรวม รายด้าน

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I-D) D	ลำดับ
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ		
1. การมีส่วนร่วมในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.85	0.76	ปานกลาง	4.59	0.49	มากที่สุด	0.61	4
2. การมีส่วนร่วมในการ คัดกรอง	2.84	0.76	ปานกลาง	4.53	0.56	มากที่สุด	0.60	5
3. การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนา	2.70	0.71	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด	0.72	2
4. การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา	2.71	0.77	ปานกลาง	4.62	0.51	มากที่สุด	0.70	3
5. การมีส่วนร่วมในการ ส่งต่อ	2.64	0.78	ปานกลาง	4.66	0.54	มากที่สุด	0.76	1
โดยรวม	2.74	0.76	ปานกลาง	4.61	0.52	มากที่สุด	0.68	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการส่งต่อ โดยการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาซับซ้อน มุ่งหวังให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ผลการยกร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กลไกของรูปแบบ 4) การดำเนินการของรูปแบบ 5) การประเมินผลของรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ซึ่งรูปแบบมีผลการประเมิน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน

รายการ	ความเป็นไปได้			ผลการประเมิน
	μ	σ	ระดับ	
1. หลักการของรูปแบบ	4.50	0.51	มาก	เป็นไปได้
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.56	0.53	มากที่สุด	เป็นไปได้
3. กลไกของรูปแบบ	4.61	0.50	มากที่สุด	เป็นไปได้
4. การดำเนินการของรูปแบบ	4.47	0.50	มาก	เป็นไปได้
5. การประเมินผลของรูปแบบ	4.61	0.48	มากที่สุด	เป็นไปได้
6. เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ	4.44	0.50	มาก	เป็นไปได้
โดยรวม	4.52	0.50	มากที่สุด	เป็นไปได้

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินผลของรูปแบบ

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 3 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่าย มีผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.48$) พิจารณารายด้าน มีผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการส่งต่อ ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.47$) 2) การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนา ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.48$) 3) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.48$) 4) การมีส่วนร่วมในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.48$) และ 5) การมีส่วนร่วมในการคัดกรอง ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.49$)

3.2 ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนด้วยการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนตามรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคุณภาพนักเรียนก่อนการทดลองใช้รูปแบบและหลังการทดลองใช้รูปแบบ

รายการ	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. การรู้จักตนเองและพึ่งตนเอง	0.99	0.55	ปานกลาง	1.64	0.48	มาก
2. การมีสุขภาพและสุขนิสัยที่ดี	1.20	0.64	ปานกลาง	1.81	0.39	มาก
3. การมีทักษะในการป้องกันภัยและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์	0.90	0.30	ปานกลาง	1.74	0.44	มาก
4. การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	0.99	0.41	ปานกลาง	1.76	0.43	มาก
5. การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	1.05	0.45	ปานกลาง	1.79	0.41	มาก
6. การมีทักษะในการประกอบอาชีพสุจริต	0.83	0.54	ปานกลาง	1.50	0.50	มาก
7. การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี	0.84	0.70	ปานกลาง	1.40	0.49	มาก
โดยรวม	0.98	0.55	ปานกลาง	1.67	0.47	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมหลังการทดลองใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายด้าน ค่าเฉลี่ยคุณภาพนักเรียนหลังการทดลองใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 4 เพื่อประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขียน ผลการวิจัยพบว่า

4.1 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.50$) พิจารณารายข้อ ข้อที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียน และตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\mu = 4.82$, $\sigma = 0.39$) รองลงมา คือ รูปแบบมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามขอบข่ายการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.49$) และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.50$) พิจารณารายข้อ ข้อที่มีความเป็นประโยชน์สูงสุด คือ รูปแบบมีประโยชน์ต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.49$) รองลงมา คือ การดำเนินการตามรูปแบบมีความชัดเจน และสารสนเทศที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบมีประโยชน์สำหรับสถานศึกษา ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.51$)

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.49$) พิจารณารายข้อ ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ รูปแบบมีความชัดเจนและเป็นระบบ ($\mu = 4.87$, $\sigma = 0.49$) รองลงมา คือ รูปแบบทำให้นักเรียนรู้จักตนเองและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม และรูปแบบส่งเสริมทักษะในการประกอบอาชีพสุจริตให้นักเรียน ($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.46$)

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอสรุปองค์ความรู้จากวิจัยเป็นโมเดลรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 3 ดังนี้

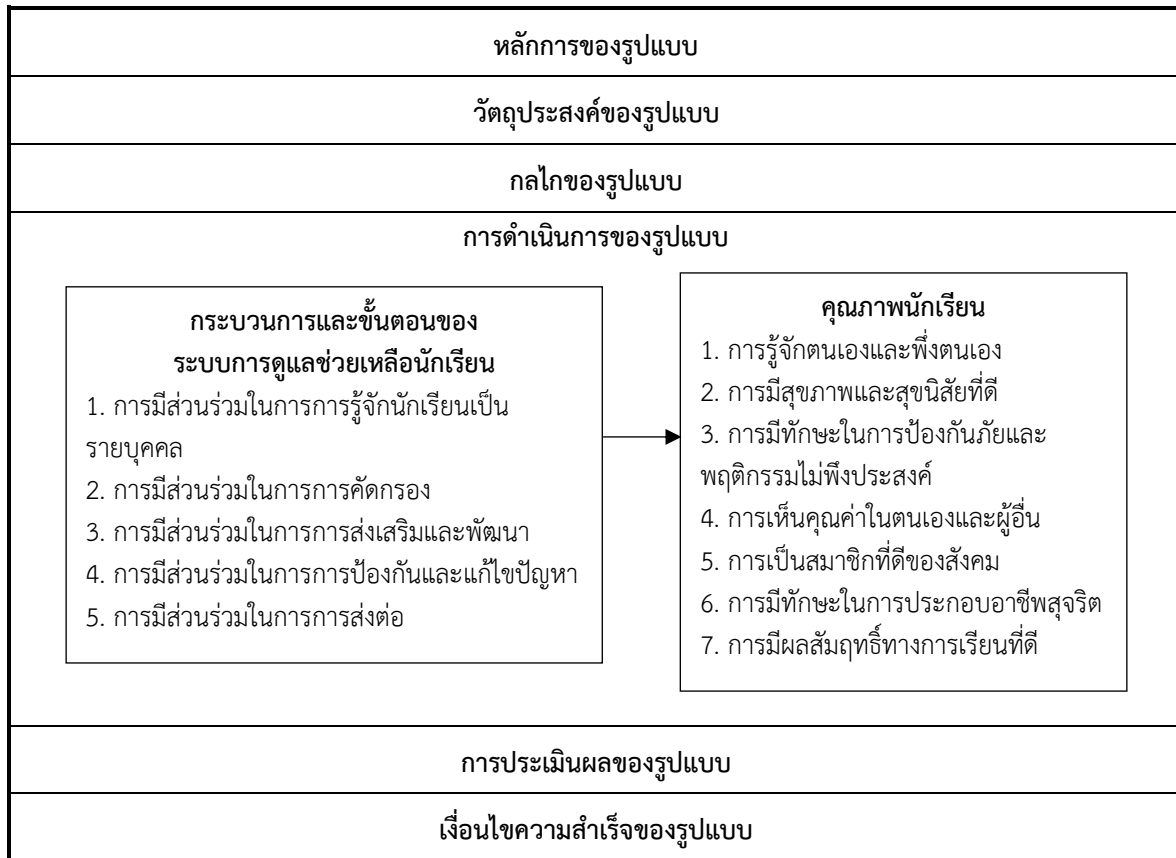

Figure 1: Participation Model in the Management of Student Care System to Reinforce the Quality Students Watkhan School Sisaket Primary Educational Service Area Office 3

จากรูปภาพที่ 1 ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขียน พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กลไกของรูปแบบ 4) การดำเนินการของรูปแบบ โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การมีส่วนร่วมในการการคัดกรอง (3) การมีส่วนร่วมในการการส่งเสริมและพัฒนา (4) การมีส่วนร่วมในการการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (5) การมีส่วนร่วมในการการส่งต่อ โดยมุ่งเสริมสร้างคุณภาพนักเรียน 7 ด้าน ได้แก่ (1) การรู้จักตนเองและพึ่งตนเอง (2) การมีสุขภาพและสุขนิสัยที่ดี (3) การมีทักษะในการป้องกันภัยและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ (4) การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น (5) การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (6) การมีทักษะในการประกอบอาชีพสุจริต และ (7) การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี 5) การประเมินผลของรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 อภิปรายผลได้ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน เมื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการการส่งต่อ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า การส่งต่อเป็นกระบวนการสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากบางปัญหานักเรียนอาจต้องการความช่วยเหลือเฉพาะทางจากผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก ซึ่งการมีระบบส่งต่อที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างตรงจุดและทันทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Department of Mental Health (2017) ที่กล่าวว่า หากปัญหาของนักเรียนเกินขีดความสามารถในการดูแลและช่วยเหลือควรส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Damminsek and Limpapath (2024) ที่ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพนัสพิทยาคาร จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของแนวทางการส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด คือ การส่งต่อ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีนที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กลไกของรูปแบบ 4) การดำเนินการของรูปแบบ 5) การประเมินผลของรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ซึ่งรูปแบบมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า รูปแบบได้ผ่านกระบวนการสร้างตามแนวคิดการวิจัยและพัฒนา และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่ายเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียน 7 ด้าน ได้แก่ 1) การรู้จักตนเองและฟังตนเอง 2) การมีสุขภาพและสุขนิสัยที่ดี 3) การมีทักษะในการป้องกันภัยและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ 4) การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 5) การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 6) การมีทักษะในการประกอบอาชีพสุจริต และ 7) การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียน จากนั้นได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบ เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเป็นไปได้และแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จึงทำให้รูปแบบนี้มีความสมบูรณ์เหมาะสมในเชิงทฤษฎี ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Patphol (2019) ที่กล่าวว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบนวัตกรรม และ 2) การออกแบบนวัตกรรมและตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น เพื่อประเมินความเป็นไปได้ก่อนนำไปใช้จริง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Karawapong (2024) ที่ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่าย มีผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และคะแนนประเมินคุณภาพนักเรียนหลังการทดลองใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบทุกด้าน ได้แก่ 1) การรู้จักตนเองและฟังตนเอง 2) การมีสุขภาพและสุขนิสัยที่ดี 3) การมีทักษะในการป้องกันภัยและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ 4) การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 5) การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 6) การมีทักษะในการประกอบอาชีพสุจริต และ 7) การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและ

สามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหารเชิงระบบที่ครอบคลุมทุกขั้นตอนอย่างครบถ้วน ตั้งแต่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเข้าใจความแตกต่างระหว่างนักเรียนแต่ละคน การคัดกรองและจัดกลุ่มตามเกณฑ์เพื่อการส่งเสริมที่เหมาะสม การส่งเสริมและพัฒนาโดยจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่มทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และพฤติกรรม พร้อมทั้งมีการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียนที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งกรณีปัญหาไม่ซับซ้อนและซับซ้อน ซึ่งการดำเนินงานสะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่ายที่ร่วมกันทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งมั่นพัฒนาวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Seemakam (2021) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา พร้อมทั้งหล่อหลอมคุณธรรม จริยธรรม และทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งความสำเร็จของระบบนี้เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดูแล สนับสนุน และส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ โดยดำเนินการตามขั้นตอนที่ชัดเจนและมีแบบแผนที่สามารถปฏิบัติได้จริงในบริบทของสถานศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Premasuk (2023) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบบริหารเชิงกลยุทธ์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนภาพรวมหลังการใช้รูปแบบมีการเปลี่ยนแปลงจากก่อนทดลองใช้รูปแบบ โดยมีค่า Effect Size อยู่ระหว่าง 0.28-1.23

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีนมีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถสะท้อนความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่าง ๆ ในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเป็นระบบและชัดเจน โดยได้รับการออกแบบและพัฒนาอย่างมีขั้นตอนภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนบริบทของโรงเรียน มีผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ตรงให้คำแนะนำ ทำให้รูปแบบมีความสมบูรณ์ทั้งด้านเนื้อหาและกระบวนการดำเนินงาน และรูปแบบมีศักยภาพในการนำไปใช้ปฏิบัติจริงเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำเร็จของรูปแบบนี้เกิดจากการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งได้ร่วมกันวางแผน ทดลองใช้ และพัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่องในทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Buosonte (2023) กล่าวว่า การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม เมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้จะมีการประเมินผลในทุกมิติ ทั้งตัวนวัตกรรม กระบวนการใช้งาน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่พบ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์และปรับปรุงนวัตกรรมให้มีความสมบูรณ์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Rattanaprapan (2024) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน โรงเรียนตะโหนด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Putjira (2021) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน วัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจสูงต่อรูปแบบ วิธีการ และผลลัพธ์จากการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป

จากการดำเนินการวิจัย สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ลำดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในการส่งต่อ (PNImodified = 0.76) ลำดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนา (PNImodified = 0.72) ลำดับที่ 3 การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา (PNImodified = 0.70) ลำดับที่ 4 การมีส่วนร่วมในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (PNImodified = 0.61) และลำดับที่ 5 การมีส่วนร่วมในการคัดกรอง (PNImodified = 0.60) ตามลำดับ รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กลไกของรูปแบบ 4) การดำเนินการของรูปแบบ โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การมีส่วนร่วมในการคัดกรอง (3) การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนา (4) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (5) การมีส่วนร่วมในการส่งต่อ โดยมุ่งเสริมสร้างคุณภาพนักเรียน 5) การประเมินผลของรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ซึ่งรูปแบบมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายมีผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีระดับคุณภาพนักเรียนโดยรวมหลังการทดลองใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบ และผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีนมีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน พบว่า การดำเนินงานจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนตามรูปแบบที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่นำรูปแบบไปปฏิบัติต้องกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในด้านการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายบุคลากรต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโรงเรียนวัดเขยีน พบว่า กระบวนการส่งต่อ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งต่อนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง

References

- BuoSonte, R. (2023). *Research and Development of Educational Innovation*. (8th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Damminsek, O., & Limpapath, P. (2024). The Guidelines for Promoting the Student Care and Support System: Phanatpittayakarn School in Chonburi. *NEU Academic and Research Journal*, 14(1), 1-12.
- Department of Mental Health. (2017). *Teacher's Guide to Student Care and Support System*. Bangkok: Uranus Image Group.
- Karawapong, P. (2024). *The Administrative Model for the Development of Student Support System in School under the Bangkok Metropolitan Administration*. (Doctoral Dissertation). Phayao: University of Phayao.
- Malaithong, S. (2020). *The Development of Student Care System Model for Improving Students' Life Skill of Bannernwaing School under Nakhonsawan Primary Educational Service Area Office 1*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission.
- Office of the Basic Education Commission. (2016). *Development of a Student Care System*. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2022). *The 13th National Economic and Social Development Plan (B.E. 2023-2027)*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council.
- Patphol, M. (2019). *Research and Development for Curriculum Development*. (2nd ed.). Bangkok: Innovative Leaders Center of Curriculum and Learning.
- Premsuk, S. (2023). *A Development of the Strategic Management Model of Student Care-Taking System to Enhance the Quality of Secondary School Students*. (Doctoral Dissertation). Phitsanulok: Naresuan University.
- Putjira, K. (2021). *Development of Student Care System Model in Watjantaram (Tangtrongjit 5) School Focusing on Functional Competency of Classroom Teachers*. (Master's Thesis). Nakhon Pathom: Cristian University of Thailand.
- Rattanaprapan, C. (2024). Development of a Participation Model for the Parent Network in Administration in Student Care and Support System to Promote Student Quality Tamode School under the Jurisdiction of the Phatthalung Secondary Educational Service Area Office. *OBEC Basic Education Research Journal*, 4(1), 79-97.
- Saiuseng, T., & Maitreephun, W. (2024). Student Support System in the Next Normal Era: A Case Study of a School under the Office of Special Education Administration in the Southern Border Provinces. *Journal of Information and Learning*, 35(2), 31-43.
- Seemakam, D. (2021). *Strategies on Effective Student Care and Support Operational System for Primary Schools Under the Office of Basic Education Commission in the Northeast*. (Doctoral Dissertation). Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University.

- Suwankhot, S. (2024). Student Care and Support System Management Model to Promote the Quality of Students in Rajaprajanugroh 37 School, Krabi. *Journal of Social Science and Cultural*, 8(6), 86-97.
- Watkhan School. (2024). *Report on the Performance of the Student Care System of School Under the Office of the Basic Education Commission to Receive the Student Care System Award for the Year 2024 (Medium-Sized Primary School Category)*. Sisaket: Watkhan School.